

talt om idag. Han har idag talt om, at Indholdet af Adressen var ubestemt og ubetænkstomt, og at det var hans Grund. Det er da blot Skade, at Ministeren ikke har anført denne Grund i sin Rettesættelse. Der staar ikke et Ord om, at det er paa Grund af Præsternes Ubetænkstomhed, at Rettesættelsen er givet, og hvis det var paa Grund deraf, kan jeg iøvrigt ikke se, at Ubetænkstomheden vilde være bleven mindre, fordi de havde henvendt sig til Ministeren gennem Provst og Biskop. Ubetænkstomheden vilde vist i ethvert Tilfælde være bleven den samme. Det er altsaa interessant at faae at vide, at den Begrundelse, Ministeren har givet i sin Rettesættelse, var egentlig ikke den, han mente, men at han mente en anden, som han først har givet os idag. Den høitærede Minister har dernæst søgt at bortlede Opmærksomheden fra, hvad der idag er Gjenstand for Forhandlingerne, ved at tale udsørlig om Indholdet af alle de 8 Punkter i Adressen, og det kunde være ret interessant, om Ministeren fik os paa Glatis, saa at vi virkelig gave os til at drøfte disse mange Spørgsmaal. Det tænker jeg imidlertid, at Thinget viselig vil holde sig fra. Alle de Spørgsmaal bliver der jo senere Leilighed til at forhandle. Personlig har jeg tilladt mig at indbringe et Par Forslag om borsgerligt Vgteskab og om Konfirmationen, og de Spørgsmaal kan der altsaa blive Leilighed til at forhandle, naar disse Sager komme for. Alle de andre Sager ere henviste til Andragendeudvalget. Naar dettes Indstillinger foreligge, kunne vi forhandle derom, og da Ministeren ikke synes om Forhandlinger paa et Par Timer, kunne vi til den Tid faae Leilighed til flere Dages Forhandling, saa at det kan gøres grundigt. Jeg antager ogsaa, at en Forhandling derom, naar den skal betyde Noget, maa søres med noget større Grundighed, end Ministeren idag havde Leilighed til. Det interesserede mig iøvrigt meget at høre den høitærede Ministers Foredrag, thi jeg havde kort isorveien læst noget ganske Egenende, nemlig Dr. Skat Nørdams Bog om „deirkkelige Frihedsstrav“, og det var saa mærkværdigt, at Alt, hvad der staar deri, kom igjen i det, som den høitærede Minister sagde, om det saa var Feilene deri. I Dr. Nørdams Bog, der indeholder meget Fortrinligt, staar der saaledes blandt Andet den Feil, at det paa Aftvoomsødet kun var et Mindretal af Deltagerne, som vilde have Adressen indgiven, og det sagde Ministeren ogsaa. Han har imidlertid ikke været tilstede paa Aftvoomsødet, hvilket vilde have været meget heldigt for ham, thi havde han været der, vilde han have unngaaet adskillige Misforstaaelser. Jeg var saa heldig at være der, og jeg veed derfor, at Dr. Nørdam ikke har Ret her. Det er desuden blevet oplyst offentlig, og hvis den høitærede Minister har fulgt nøie med i denne Sag, som man maa tro, at han har gjort, maa han vide, hvorledes det er oplyst, at det

hænger sammen. For det Første blev man enig om, at alle Kvindene, hvoraf 200—300 vare tilstede, ikke skulde underskrive, og de maa altsaa trækkes fra de 700; men saa bliver der tilbage ikke 200, men 245 eller mindst Halvdelen, som have underskrevet; og den øvrige Halvdelen udtalte sig aldeles ikke, som Dr. Skat Nørdam feilagtig mener, imod, at der blev indgivet en Adresse. Den høitærede Minister har imidlertid glemt een Ting, som staar i Dr. Skat Nørdams Bog, og den skal jeg derfor tillade mig at minde om. Dr. Nørdam udtaler sig ogsaa om den Tilrettevisning, som Ministeren har sendt til Præsterne, og om den siger han, at han aldeles ikke kan godkende den; han finder det „utvivlsomt uberettiget“, at Ministeren har sendt denne Tilrettevisning, „hvis det ikke overhovedet skal være Præsternes forment at udtale Ordsprog om Forandringer i den bestaaendeirkkelige Ordning, hvorom dog Ingen kan have en mere begrundet Mening end de“. Det er Skade, at Ministeren ikke medtog denne Bemærkning, thi den har en vis Betydning. Det er nemlig saa, at der er grumme mange Menneffer, der ere imod Indholdet af Aftvoomsødet Udtalelser; men jeg har hidtil ikke set nogen offentlig Udtalelse, der har billiget Rettesættelsen. De to Ting ere aldeles forskjellige. Jeg vil derfor ogsaa tro, at, hvis vi komme til en Drøftelse af alle de Punkter, der bleve behandlede paa Aftvoomsødet, vil der her i Salen være overmaade stor Uenighed om Realiteten; men derimod kan jeg ikke tro, at der skulde være ret Mange her i denne Sal, der vilde billigte Ministerens Rettesættelse. Denne har nemlig for det Første den Mærkelighed, at den blev udstedt, før Forbrydelsen var begaaet, eller idetmindste før Forbrydelsen blev fuldbyrdet. Man pleier ellers gjerne at vente med at paatale og straffe saadanne Forseelser, indtil de ere fuldt begaaede. Men det gav den erede Minister sig ikke Tid til og, saavidt man kan se paa Rettesættelsen, har han knap givet sig Tid til at læse det Nummer af „Danst Kirketidende“, hvori Adressen er aftrykt, idet han, saavidt man kan se, er gaaet ud fra, at Præsterne kun vilde henvende sig til Nigsdagen og ikke tillige henvende sig til Kirkestyrelsen, medens det var en Aftale, som det ogsaa er sket, at man vilde henvende sig baade til Nigsdagen og til Kirkestyrelsen. Dette er imidlertid en Ubetydelighed. Sovefsagen er Spørgsmaalet om Præsternes Ytringsfrihed. Der udtalte den høitærede Minister om en ganske almindelig Sætning, at Embedsmændene overhovedet ikke maatte indlade sig paa at komme med saadanne Andragender til Nigsdagen; men de skulde i alle Anliggender, som angik Forhold, der faldt ind under det Sag, hvormed de syssle, gaa gennem deres Overordnede til Ministeriet. Jeg kan ikke se rettere, end at Grundloven hjemler alle Embedsmænd den samme Ytringsfrihed som alle andre danske Borgere, og jeg kan heller ikke for mit Bedkommende